

Πεζοπορώντας στην Ουγκάντα

Κείμενο - Φωτογραφίες: Μάκης Κακολύρης

Στους πρόποδες της οροσειράς Ρουενζόρι.

Η Ουγκάντα

Η Ουγκάντα βρίσκεται στην Ανατολική Αφρική. Συνορεύει βόρεια με το Νότιο Σουδάν, στα ανατολικά με την Κένυα, στα νότια με την Τανζανία και τη Ρουάντα και στα δυτικά με τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Η έκτασή της (236.040 τ.χλμ.) είναι σχεδόν διπλάσια της Ελλάδας, ενώ ο πληθυσμός της ανέρχεται στα 40 εκατομμύρια, αντιμετωπίζοντας σημαντικό πρόβλημα υπερπληθυσμού. Μόνο τα τελευταία 12 χρόνια, ο πληθυσμός της αυξήθηκε κατά 10 εκατομμύρια, με αποτέλεσμα να είναι ο νεαρότερος στον κόσμο, με διάμεση ηλικία τα 16 χρόνια. Ο πληθυσμός της χώρας απαρτίζεται από περισσότερες από 40 φυλές, με την κάθε φυλή να μιλά τη δική της γλώσσα, ενώ η λουγκάντα, την οποία ομιλούν κυρίως οι Μπαγκάντα στην περιοχή της Καμπάλα και στις γύρω περιοχές, είναι η πιο ευρέως ομιλούμενη τοπική γλώσσα. Ωστόσο, επίσημη γλώσσα είναι η αγγλική, με όλα τα σχολεία και τα πανεπιστήμια της Ουγκάντας να είναι αγγλόφωνα, ενώ τα σουαχίλι, γλώσσα της περιοχής των μεγάλων λιμνών της Αφρικής, θεσμοθετήθηκαν ως η δεύτερη επίσημη γλώσσα

της χώρας το 2005. Βέβαια, από τη στιγμή που η αγγλική γλώσσα δεν μιλιέται σε οικογενειακό επίπεδο, προϋπόθεση για την εκμάθησή της είναι το σχολείο. Το νόμισμα της χώρας είναι το σελίνι Ουγκάντας (1€=4000UGX).

Το 84% του πληθυσμού είναι χριστιανοί (ρωμαιοκαθολικοί, αγγλικανοί, πεντηκοστιανοί, ευαγγελιστές κ.ά), το 14% μουσουλμάνοι (κυρίως σουνίτες), ενώ ένα πολύ μικρό μέρος του πληθυσμού ασκεί παραδοσιακές θρησκείες και το 0,2% δηλώνει άθρησκο. Πρωτεύουσα της χώρας είναι η αρχιτεκτονικά αδιάφορη Καμπάλα, κτισμένη δίπλα στη λίμνη Βικτώρια, με περίπου 2,5 εκατ. κατοίκους. Το κλίμα της χώρας είναι τροπικό, με τη θερμοκρασία να κυμαίνεται λίγο πάνω από τους 25°C καθόλη τη διάρκεια του έτους λόγω του μεγάλου υψομέτρου. Υπάρχουν δύο εποχές των βροχών, η μία από τον Οκτώβριο μέχρι τον Δεκέμβριο και η άλλη από τον Μάρτιο μέχρι τον Μάιο. Συνεπώς, η καλύτερη εποχή για να επισκεφθεί κάποιος/α την Ουγκάντα είναι κατά την ξηρή περίοδο, δηλαδή από τον Δεκέμβριο μέχρι τον Μάρτη και από τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο. Εμείς επισκεφθήκαμε τη χώρα κατά την περίοδο

Στην αγορά του χωριού Κιλέμπε.

Με το χιρόγελιο στο στόμα.

των εορτών των Χριστουγέννων, με αρκετά καλές καιρικές συνθήκες.

Όπως είναι αναμενόμενο, η νεότερη ιστορία της Ουγκάντας είναι σηματοδοτημένη από την αγγλική αποικιοκρατία και τα μεταγενέστερα δικτατορικά ή σχεδόν δικτατορικά καθεστώτα. Τους Βρετανούς εξερευνητές που αναζητούσαν τις πηγές του Νείλου ακολούθησαν οι προτεστάντες και καθολικοί ιεραπόστολοι (1877, 1879), με το Ηνωμένο Βασίλειο να θέτει την περιοχή υπό την εποπτεία της Βρετανικής Εταιρείας της Ανατολικής Αφρικής το 1888 και το 1894 να την μετατρέπει σε προτεκτοράτο του. Τα βρετανικά πλοία θα φέρουν μαζί τους αρουραίους με βουβωνική πανώλη στις αρχές του 20ού αιώνα, με αποτέλεσμα να πεθάνουν πάνω από ένα εκατομμύριο άτομα. Η Ουγκάντα ανεξαρτητοποιήθηκε από τη Βρετανία το 1962 με μια σειρά από πραξικοπήματα να διαδέχονται το ένα το άλλο, με γνωστότερο όλων αυτό του Ιντί Αμίν το 1971. Στη διάρκεια του αιμοσταγούς οκταετούς δικτατορικού καθεστώτος του 300.000 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, ενώ απέλασε την ινδική μειονότητα της χώρας (περίπου 80.000 άτομα), η οποία έλεγχε τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, με συνέπεια να καταρρεύσει η

οικονομία της χώρας. Για όσους/ες αναρωπιούνται πώς βρέθηκαν οι Ινδοί στην Ουγκάντα, η απάντηση είναι ότι κατά τη δεκαετία του 1890 οι Βρετανοί είχαν φέρει 32.000 εργάτες από τη Βρετανική Ινδία για την κατασκευή του σιδηροδρόμου. Η εισβολή της Ουγκάντας στην Τανζανία το 1978, με σκοπό την προσάρτηση της επαρχίας Καγκέρα, και η επακόλουθη ήττα των στρατιωτικών δυνάμεων της Ουγκάντας επέφερε το τέλος της δικτατορίας του Αμίν. Τα τελευταία 35 χρόνια, δηλαδή από τον Ιανουάριο του 1986, πρόεδρος της χώρας είναι ο Γιουέρι Μουσέβενι (Yoweri Kaguta Museveni), ο οποίος έχει κατηγορηθεί πολλάκις από την αντιπολίτευση για εκλογική νοθεία.

Πεζοπορία στην Ουγκάντα

Το πεζοπορικό και ορειβατικό ενδιαφέρον στην Ουγκάντα επικεντρώνεται στα Όρη Ρουενζόρι (Rwenzori Mountains), τα οποία βρίσκονται στα σύνορα Ουγκάντας και Κονγκό. Το μεγαλύτερο μέρος της οροσειράς είναι ανακηρυγμένο Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO και καλύπτεται από το Εθνικό Πάρκο Ορέων Ρουενζόρι (Rwenzori Mountains National Park) στην

Μια κορίτσι στις υλوكές της λίμνης Katwe.

Γυναίκα στο χωριό Κιλέμπε.

Ουγκάντα και από το Εθνικό Πάρκο Βιρούνγκα (Virunga National Park) στο Κονγκό. Το ορεινό αυτό συγκρότημα έχει μήκος περί τα 120χλμ. και πλάτος 65χλμ. και αποτελείται κυρίως από τα όρη Στάνλεϊ (Stanley, 5109μ.), Σπεκ (Speke, 4.890μ.), Μπέικερ (Baker, 4843μ.), Έμιν (Emin, 4798μ.), Γκεσί (Gessi, 4715 μ.) και Λουδοβίκος της Σαβοΐας (Luigi di Savoia, 4627μ.). Το όρος Στάνλεϊ (ή Ngaliema στα κονγκολέζικα) έχει τρεις κορυφές πάνω από τα 5000μ., σκεπασμένες από παγετώνες, τις Μαργαρίτα (Margherita, 5109μ.), Αλεξάνδρα (Alexandra, 5091μ.) και Άλμπερτ (Albert, 5087μ.), που αποτελούν την 3^η, 4^η και 5^η ψηλότερη κορυφή στην Αφρική αντίστοιχα, μετά το Κιλιμάντζαρο (5895μ.) και το όρος Κένυα (5199μ.). Αναμφίβολα, η ανάβαση στην κορυφή Μαργαρίτα αποτελεί αντικείμενο πόθου πολλών ορειβατών χειμερινού βουνού, κάτι που απαιτεί περί το ένα οκταήμερο συνολικά. Στην περιοχή δραστηριοποιείται το εξαιρετικά φερέγγυο γραφείο Rwenzori Trekking Services, ιδρυτής του οποίου είναι ο Αυστραλός John Hunwick. Το γραφείο υποστηρίζει αναβάσεις στην κορυφή Μαργαρίτα, όπως και σε άλλες κορυφές, καθώς και ολιγοήμερες αναβάσεις σε μικρότερα υψόμετρα. Εμείς επιλέξαμε να κάνουμε μια τριήμερη πεζοπορία, η οποία μας έφερε στα 3500μ. (κόστος 320\$).¹ Όλες οι συνεννοήσεις με το γραφείο είχαν γίνει εκ των προτέρων, ενώ ήμασταν ακόμη στην Ελλάδα.

Jinja – Kasese – Kilembe

Πριν μεταφερθούμε στο νότιο τμήμα της χώρας για να ξεκινήσουμε την πεζοπορία μας, επισκεφθήκαμε, αμέσως μετά την άφιξή μας στο αεροδρόμιο Έντεμπε (35χλμ. από την Καμπάλα) τη γραφική πόλη Τζίντζα (Jinja), ως προσκεκλημένοι της φιλόξενης φίλης εικαστικού Ειρήνης από τη Θεσσαλονίκη, η οποία ζει εκεί δουλεύοντας με παιδιά αλλά και ενήλικες. Όμορφη, με έναν αρκετά μεγάλο αριθμό από εναπομείναντα οικήματα αποικιοκρατικής αρχιτεκτονικής, η Τζίντζα βρίσκεται 87χλμ. ανατολικά της Καμπάλα, στις όχθες της λίμνης Βικτώρια, κοντά στις πηγές του Λευκού Νείλου. Μπορεί ο επισκέπτης να μην έχει πλέον την ευκαιρία να θαυμάσει τους καταρράκτες Bujagali, που αντίκρισε ο Βρετανός εξερευνητής και στρατιωτικός John Hanning Speke (1827-1864) το 1858, εφόσον το 2011 σκεπάστηκαν από τα νερά του υδροηλεκτρικού φράγματος Owen Falls, ωστόσο οι όχθες του ποταμού διατηρούν ακόμη τη γοη-

Στην περιοχή των κήπων Λοβηλίας.

τεία τους με την πυκνή και πολυποίκιλη βλάστησή τους και τα πολλά διαφορετικά είδη πουλιών.

Από την Τζίντζα πήραμε στοιβαγμένοι το βαγάκι για Καμπάλα (2,5 ώρες!), απ' όπου περιμαζέψαμε τις αποσκευές μας που είχαν καθυστερήσει να αφιχθούν με τις τουρκικές αερογραμμές κατά μία μέρα, για να κατευθυνθούμε στη συνέχεια με το λεωφορείο της γραμμής (εταιρία Link) προς την πόλη του νότου Κασέσε (Kasese), που βρίσκεται στους πρόποδες των ορέων Ρουενζόρι, 7,5 ώρες από την Καμπάλα. Στη διάρκεια της διαδρομής είχαμε την ευκαιρία να χαζέψουμε μια καταπράσινη Ουγκάντα, με φυτείες από μπανανιές, ανανάδες, καφεόδενδρα και πολλά άλλα δένδρα που αδυνατούσαμε να αναγνωρίσουμε. Αλλά και ανθρώπους, κυρίως μικρά παιδιά, να μεταφέρουν με τα ποδήλατά τους κίτρινα πλαστικά δοχεία γεμάτα νερό, λόγω του ότι δίκτυα υδροδότησης υπάρχουν μόνο στις μεγάλες πόλεις.

Το Trekkers Hostel, στο οποίο καταλύσαμε και απ' όπου θα ξεκινούσε το πεζοπορικό μας τριήμερο, βρίσκεται στο χωριό Κιλέμπε (Kilembe) σε υψόμετρο 1450μ., 12χλμ. από το Κασέσε. Το χωριό είναι παρατεταγμένο εκατέρωθεν του κεντρικού χωματόδρομου που οδηγεί στην είσοδο του Εθνι-

κού Πάρκου και αποτελείται από σειρές γραφικών πολύχρωμων ξύλινων οικίσκων που είχαν φτιαχτεί για τους εργαζόμενους των μεταλλείων χαλκού και κοβαλτίου της περιοχής. Στους αυτοσχέδιους μικρούς πάγκους κατά μήκος του δρόμου, γυναίκες συνήθως πουλούσαν μικροποσότητες ζαρζαβατικών, μπανάνες ή μάνγκο, ό,τι δηλαδή παρήγαν οι φτωχοί αγρότες της περιοχής. Ας μην ξεχνάμε ότι το ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ουγκάντα είναι 1880€, όταν στην Ελλάδα είναι 16.736€. Το απόγευμα της άφιξής μας, γιορτή του Αγ. Στεφάνου, πολιούχου του χωριού, οι κάτοικοι φορώντας τα καλά τους τραγουδούσαν με τη συνοδεία αρμόνιου θρησκευτικούς ύμνους και χόρευαν έξω από την εκκλησία μέχρι αργά το βράδυ. Άλλωστε, από την έλλειψη τηλεοπτικών κεραιών ήταν εμφανές ότι δεν ανταγωνίζονταν ακόμη τον Θεό η τηλεόραση!

Kilembe – κατασκήνωση Sine (2596μ.)

Την επομένη το πρωί ξεκινήσαμε επτά πεζοποροί με τους τρεις οδηγούς μας και δώδεκα βαστάζους (φημολογείται πως ο Speke είχε 115!) προς την είσοδο του Εθνικού Πάρκου, η οποία απείχε

Όρη Ρουενζόρι.

άνετες καλύβες, με το φαγητό να αγγίζει τα επίπεδα γκουρμέ κουζίνας!

Κατασκήνωση Sine (2596μ.) – καταφύγιο Samalira (3170μ.)

Η απότομη ανάβαση συνεχίστηκε και την επόμενη μέρα για κάποιο διάστημα. Αφήνοντας την τροπική ζώνη περάσαμε στη ζώνη μπαμπού (bamboo zone) του βουνού, όπου στα υψηλότερα σημεία της υπάρχουν εκτάσεις με ανάμεικτα ορεσίβια δένδρα που φέρουν καρπούς (π.χ. μούρα) προσελκύοντας πλήθος διαφορετικών πτηνών, όπως μουσοφαγίδες (τουράκο), νεκταρινίες (malicite sunbirds) κ.ά. Μετά τα 3000 μ. εισήλθαμε στη ζώνη ερείκης (heather zone), όπου τα δένδρα της γιγάντιας ερείκης (giant heather), όπως αναφέρεται συνήθως η *Erica arborea* στην Αφρική, φτάνουν τα 15μ. Στα 3147 μ. βρίσκεται το καταφύγιο Kallalama, αλλά δυστυχώς δεν καταφέραμε να απολαύσουμε, λόγω ομίχλης, την εντυπωσιακή του θέα προς τη λίμνη Τζωρτζ

(George) του Queen Elisabeth National Park. Στο καταφύγιο μας έδωσαν να φορέσουμε πλαστικές γαλότσες προκειμένου να αντιμετωπίσουμε το λασπώδες έδαφος. Στη συνέχεια, ανηφορίσαμε τη σκεπασμένη με βρύα ράχη, χρησιμοποιώντας συχνά τις μικρές ξύλινες σκάλες που είχαν τοπο-

2,5χλμ. από το χωριό, όπου πληρώσαμε 35\$ για κάθε βράδυ παραμονής εντός του πάρκου. Για τα πρώτα 6χλμ. κινηθήκαμε με ήπια άνοδο σε κοιλάδα από πανύψηλα δένδρα της Αφρο-ορεινής δασικής ζώνης (Afremontane Forest Zone), και αφού διασχίσαμε μια όμορφη κρεμαστή γέφυρα, άρχισε η υπό βροχή απότομη ανάβαση της πυκνής τροπικής ζώνης του βουνού, η οποία δεν θα τελείωνε παρά μόνο λίγο πριν από την κατασκήνωση Sine (2596μ.). Ωστόσο, η βροχή δεν αποθάρρυνε διόλου τους οδηγούς μας από το να μας εξηγούν τις θεραπευτικές ιδιότητες των διαφόρων φυτών και δένδρων που συναντούσαμε, συμπεριλαμβανομένης και της θεραπείας του καρκίνου και του AIDS! Διακόσια μέτρα πριν από την κατασκήνωση συναντήσαμε τον εντυπωσιακό καταρράκτη Enock, με τα γύρω βράχια να καλύπτονται από αγριοκληματισίδες, βρύα και λειχήνες. Η διανυκτέρευση έγινε σε

Οι τρεις μας στην είσοδο του Εθνικού Πάρκου Rwenzori Mountains.

Κοπάδι βουβαλίων, Queen Elizabeth National Park.

θετηθεί στα απότομα σημεία του μονοπατιού, με κατεύθυνση προς το ομορφότερο σημείο της τριήμερης πεζοπορίας μας, τους κήπους λοβηλίας (*lobelia gardens*), ένα πανέμορφο επίπεδο λιβάδι με πολλές μεγάλες λοβηλίες, αλλά και πολλά άλλα είδη εξωτικής ποώδους βλάστησης. Λοβηλίες είχαμε συναντήσει ξανά στα βουνά Σίμιεν, στη Βόρεια Αιθιοπία. Το υγρό λιβάδι διέτρεχε ένας μακρύς ξύλινος διάδρομος εκατοντάδων μέτρων που στηριζόταν πάνω σε πλαστικά βαρέλια, προκειμένου να διευκολύνει την κίνηση στο βαλτώδες έδαφος, αλλά και να προστατέψει τη βλάστηση από τις ανθρώπινες πατημασιές. Επιστρέψαμε αρχικά από το ίδιο μονοπάτι, για να συνεχίσουμε την κατάβαση μας από άλλο προς το καταφύγιο Samalira (3170μ.), όπου διανυχτερεύσαμε.

Καταφύγιο Samalira (3170μ.) – Kasese – Queen Elizabeth National Park

Για την κατάβαση και επιστροφή στην είσοδο του εθνικού πάρκου την επόμενη μέρα ακολουθήσαμε διαφορετικό μονοπάτι μέσα από πανύψηλα

δένδρα, πολλά εκ των οποίων ήταν καλυμμένα με ισπανικά βρύα (*tillandsia usneoides*) ή, όπως τα αποκαλούν οι ντόπιοι, «old man's beard». Οι οδηγοί δεν σταματούσαν να μας δείχνουν και να μας ονομάζουν τα διαφορετικά είδη πουλιών που ακούγαμε, ενώ ελάχιστες φορές έκαναν την παρουσία τους αισθητή από μακριά κάποια πρωτεύοντα θηλαστικά που διαβιούν στα Ρουενζόρι (μπαμπούνοι, χιμπατζήδες, πίθηκοι κ.ά.).

Την επόμενη μέρα, από την παρακείμενη πόλη Κασέσε πήραμε το βανάκι της εταιρίας Red Chilli Hideaway για μια τριήμερη επίσκεψη στο Queen Elizabeth National Park, κατοικία 600 διαφορετικών ειδών πτηνών και 95 θηλαστικών (κόστος 3ημέρου: 350\$ χωρίς φαγητό).² Η Ουγκάντα έχει δέκα εθνικά πάρκα, στα οποία, εκτός των Rwenzori Mountains National Park και Queen Elizabeth National Park, περιλαμβάνονται το Murchison Falls National Park, το μεγαλύτερο σε έκταση, το Kibale National Park που βρίσκεται στα βόρεια της χώρας, το Bwindi Impenetrable National Park, ανακηρυγμένο Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO, με τους γορίλλες του να αποτελούν πόλο έλξης για τους επισκέπτες, οι οποίοι πρέπει να καταβάλουν το ποσό των 600\$ για να

Λιοντάρι μεταφέρει το θήραμά του.

περάσουν μία ώρα μαζί τους ή, καλύτερα, να τους «ενοχλήσουν» για λίγο με την παρουσία τους, το Lake Mburo National Park, το Mgahinga Gorilla National Park, το Mount Elgon National Park, το απομονωμένο Kidepo Valley National Park και το Semiliki National Park. Σε αντίθεση με κάποιους από εμάς που φαντάζονται την Αφρική ως ένα απέραντο βασίλειο άγριας ζωής, οι περιοχές όπου διαβιούν άγρια ζώα είναι απολύτως οριοθετημένες από τον άνθρωπο στο σύνολο της ηπείρου. Τα εθνικά πάρκα εξασφαλίζουν προστατευμένο χώρο για την ύπαρξη άγριας ζωής, αλλά ταυτόχρονα την περιορίζουν, την παρενοχλούν και την εκμεταλλεύονται, κυρίως για τουριστικούς λόγους. Η ύπαρξη άγριας ζωής έχει συνδεθεί πλέον απαρέγκλιτα με την τουριστική βιομηχανία. Ο άνθρωπος κατάφερε να αυτοανακηρυχθεί ιδιοκτήτης ολόκληρου του πλανήτη, έτσι που τα άγρια ζώα μπορούν να συνεχίσουν να υπάρχουν μόνο εφόσον πληρώνουν το σχετικό μίσθωμα μέσω του οβολού του τουρίστα! Το ίδιο ισχύει άλλωστε και για τα εξημερωμένα ζώα. Αυτά δύναται να υπάρχουν μόνο στο βαθμό που αποτελούν για τον άνθρωπο «εργαλεία», τροφή ή ζώα συντροφιάς. Για παράδειγμα, τη δεκαετία του '50 ζούσαν

στην Ελλάδα περίπου 500.000 γαϊδούρια, σήμερα υπάρχουν μόλις 12.000 ως αποτέλεσμα της «αντικατάστασής» τους από αγροτικά αυτοκίνητα και μηχανήματα. Δυστυχώς, το ίδιο θα συμβεί με πολλά άλλα ζώα όταν θα απολέσουν τη χρησιμότητά τους για τον άνθρωπο στο μέλλον.

Οτάνοντας στο Queen Elizabeth National Park, επισκεφτήκαμε τις αλυκές της λίμνης Katwe, η οποία δημιουργήθηκε στον κρατήρα ενός ηφαιστείου, ενώ στη συνέχεια καταλύσαμε στις καλύβες του πολύ όμορφου Bush Lodge, που βρίσκεται ακριβώς πάνω από το κανάλι Kazinga, 3,6χλμ. από την είσοδο Katunguru του πάρκου, με τους φακόχοιρους και τις μαϊμούδες να περιφέρονται ανάμεσά μας ή, καλύτερα, εμείς να περιφερόμαστε ανάμεσά τους! Μετά το πρωινό στις 6:30 το πρωί, ξεκινήσαμε για τη σαβάνα Kasenyi, όπου για 4 ώρες χαζεύαμε από την ανοικτή οροφή του αυτοκινήτου μας αμέτρητα κοπάδια από κόβους (*kobus*, είδος αφρικανικής αντιλόπης), υδρόβιες αντιλόπες, βουβάλια και ελέφαντες. Όταν εξέφρασα στον οδηγό μας Τζούμα την ανάγκη ως πεζοπόρος να κατέβω και να περπατήσω στη σαβάνα, αυτός με αντιμετώπισε με τον αναμενόμενο σαρκαστικό γέλωτα! Λιοντάρια ή λεοπαρδά-

λεις δεν είδαμε. Μαύρισε όμως η ψυχή μας όταν μάθαμε ότι μια αγέλη από 11 λιοντάρια βρέθηκε δηλητηριασμένη στις 4 Απριλίου 2018.

Το μεσημέρι, μετά από 3 ώρες κουραστικής αναμονής, πήραμε το караβάκι για μια δίωρη κρουαζιέρα κατά μήκος του καναλιού Kazinga προκειμένου να δούμε κάποια από τα ζώα που κατοικούν στις όχθες του ή πηγαίνουν για να πουν νερό, όπως βουβάλια, ελέφαντες, βαράνους (monitor lizard), ιπποπόταμους και κροκόδειλους. Με το ένα πλοiάριο να πλησιάζει μετά το άλλο σε απόσταση αναπνοής από τα ζώα και μια οικογένεια ελεφάντων να φεύγει τρέχοντας μουγκρίζοντας, άρχισα να νιώθω ότι κάτι δεν πάει καλά με την, κατά τ' άλλα, «αθώα» παρατήρηση αγρίων ζώων. Ευτυχώς, το απόγευμα δεν περιλάμβανε ζώα, αλλά μόνο περιδιάβαση του συμπλέγματος από κρατήρες που εκτείνονται σε μήκος 27χλμ. και αποτελούν μαρτυρία του ρήγματος του Αλβέρτου (Albertine Rift), δηλαδή του δυτικού κλάδου του ρήγματος της Ανατολικής Αφρικής. Πανέμορφα πυκνά δάση ακακίας κάλυπταν τους κρατήρες, ενώ ένας εξ αυτών είχε μετατραπεί σε λίμνη.

Kalinzu Forest Reserve – Ishaka – •Kabala

Την επόμενη μέρα, καθ' οδόν προς την Καμπάλα, σταματήσαμε στον προστατευόμενο δρυμό Kalinzu (Kalinzu Forest Reserve) για μια τετράωρη πεζοπορία, με σκοπό να συναντήσουμε (ή να παρενοχλήσουμε) κάποια από τα 300 μέλη που απαρτίζουν τις 6 ομάδες χιμπατζήδων που διαβιούν στη συγκεκριμένη περιοχή. Συνεχίζοντας την επιστροφή μας, πριν από την πόλη Ishaka, θαυμάσαμε τους καταπράσινους λόφους από τις φυτείες τσαγιού, ενώ στο ύψος του Εθνικού Πάρκου της λίμνης Μπούρο (Lake Mburo National Park) σταματήσαμε για να χαζέψουμε τους ανεξημέρωτους συγγενείς του αλόγου, τις ζέβρες, των οποίων οι λευκές και μαύρες ρίγες μου δημιούργησαν μια αίσθηση οπτικής ψευδαισθήσεως, κάτι σαν τους πίνακες οπτικής τέχνης (opt art) της Bridget Riley. Η

επιστροφή μας στην Καμπάλα σηματοδοτήθηκε από κυκλοφοριακό κομπούζιο και ατελείωτες ουρές αυτοκινήτων. Καταλύσαμε στο ξενοδοχείο των Red Chilli Hideaway, εφόσον το επόμενο πρωινό θα παίρναμε το βανάκι της ίδιας εταιρείας γι' άλλη μια τριήμερη επίσκεψη, αυτή τη φορά στο μεγαλύτερο εθνικό πάρκο της Ουγκάντας, στους Καταρράκτες Μάρτσισον (Murchison Falls National Park).³

Murchison Falls National Park

Το Murchison Falls National Park βρίσκεται 283χλμ. βορειοδυτικά της Καμπάλα, ενώ έχει έκταση 3893τ.χλμ. Για να κατανοήσουμε το μέγεθός του, ας αναφέρουμε ότι το Εθνικό Πάρκο Ολύμπου έχει έκταση 44,5 τ.χλμ. Το πάρκο διασχίζει ο Νείλος από ανατολές προς δυσμάς για μια απόσταση περίπου 115χλμ. Πρώτος σταθμός μας ήταν ο καταρράκτης Μάρτσισον, όπου τα νερά του Νείλου ρέουν με απίστευτη ορμή μέσα από ένα στενό

Δίπλα στον Νείλο, Murchison Falls National Park.

Ο καταρράκτης Μάρτσισον.

κινεζική κατασκευαστική εταιρεία, ο οποίος χωρίζει το πάρκο στα δύο, χωρίς να έχουν προβλεφθεί υπόγειες διαβάσεις για τα ζώα. Πολλοί συσχετίζουν την κατασκευή του συγκεκριμένου ασφαλτόδρομου με την εξόρυξη πετρελαίου στο πάρκο.

Η διαμονή μας έγινε στα ξύλινα σπιτάκια του Red Chilli Rest Camp στη νότια όχθη του Νείλου εντός του πάρκου. Την επόμενη μέρα νωρίς το πρωί ανεβήκαμε στη βενζινοκίνητη πλωτή εξέδρα, προκειμένου να περάσουμε στην απέναντι όχθη του ποταμού, κάτι που μου ανέσυρε μνήμες από το «πέραμα» του Ισθμού της Κορίνθου των παιδικών μου χρόνων! Για τις επόμενες 4 ώρες θα περιφερόμασταν με το βανάκι στην περιοχή Buligi, μια σαβάνα έκτασης 160χλμ., δηλαδή μια πεδινή περιοχή με πολύ υψηλή ποώδη και θαμνώδη βλάστηση με παρουσία διάσπαρτων μόνο δένδρων, κυρίως ακακιών. Ο Νείλος και οι παρακείμενες λίμνες χαρίζουν στην περιοχή μεγάλη βιοποικιλότητα. Μιλιούνια ήταν οι αλκέλαφοι και τα βουβάλια που είδαμε

φαράγγι πλάτους 7 μ., προξενώντας εκκωφαντικό θόρυβο και νέφη νερού, πριν συνεχίσουν την πώση τους για ακόμη 43μ. Τα Χριστούγεννα του 1954, μια πτήση πάνω από τους καταρράκτες, δώρο του Έρνεστ Χέμινγκουεϊ στην τέταρτη γυναίκα του, κόστισε τη συντριβή του μικρού τους αεροπλάνου, όταν χτύπησε πάνω σε έναν τηλεγραφικό στύλο, με τους δύο, οι οποίοι έφεραν ελαφρά τραύματα, να χρειαστεί να περάσουν μόνοι τους ένα βράδυ στη ζούγκλα.

Διακόσια μέτρα βορειότερα υπάρχει ο δίδυμος καταρράκτης Ουχούρου (Uhuu), που δημιουργήθηκε το 1962, όταν οι μεγάλες πλημμύρες άνοιξαν ένα δεύτερο κανάλι. Η κυβέρνηση σχεδιάζει τη δημιουργία ενός υδροηλεκτρικού φράγματος στον δεύτερο καταρράκτη, με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις αλλά και παράγοντες του τουρισμού να προσπαθούν να το αποτρέψουν. Ωστόσο, δεν είναι μόνο αυτό. Στο πάρκο έχουν εντοπιστεί μεγάλα κοιτάσματα πετρελαίου. Οι ίδιοι γίναμε μάρτυρες της διάνοιξης ενός υπερβολικά μεγάλου σε πλάτος ασφαλτόδρομου από

Ο καταρράκτης Μάρτσισον.

Οικογένεια μπαμπούνων.

(οι αλκέλαφοι είναι γένος αντιλοπών που ζουν αποκλειστικά στην αφρικανική ήπειρο). Και επειδή υπάρχουν τόσες αντιλόπες, υπάρχουν λιοντάρια και λεοπαρδάλεις. Το πρώτο λιοντάρι που είδαμε ήταν σκαρφαλωμένο σε μια ακακία και κρατούσε με τα δόντια του μια αντιλόπη που μόλις είχε σκοτώσει, με δύο ύαινες να καιροφυλακτούν λίγο παραπέρα. Συνολικά είδαμε δύο ομάδες λιονταριών, καθεμία αποτελούμενη από τέσσερα λιοντάρια, να περιφέρονται αμέριμνα σε πολύ κοντινή απόσταση, αδιαφορώντας για την παρουσία μας. Μπορεί να είδαμε μόνο μία λεοπαρδαλη να αναπαύεται ψηλά σ' ένα δένδρο, είδαμε όμως αρκετές καμηλοπαρδάλεις. Στο πάρκο εν γένει διαβιούν 76 είδη θηλαστικών, καθώς και ο μεγαλύτερος πληθυσμός κροκοδείλων του Νείλου, 450 είδη πτηνών, όπως η αφρικανική μικρή αλκυόνα (warf kingfisher) ή ο εδαφοβούκερος της Αβυσσηνίας (Abyssinian ground hornbill), πολλά υδρόβια πουλιά,

όπως ο σπάνιος φαλινοκέφαλος πελαργός (shoe-billed stork), ο αφρικανικός ψαραετός (African fish eagle), ο ερωδιός Γολιάθ (Goliath heron) και το μεγάλο μπλε τουράκο (great blue turaco), του οποίου το γαλαζοπράσινο κεφάλι καλύπτεται από

Λεοπαρδαλη στη σαβάνα Buligi, Murchison Falls National Park.

Στο καταφύγιο ρινόκερων Ziwa.

μια μπλε-μαύρη κορόνα. Το μεσημέρι, πήραμε το караβάκι για μια τρίωρη κρουαζιέρα κατά μήκος του Νείλου, μέχρι τη βάση των καταρρακτών Μάρτσισον και Ουχούρου. Οι κατάφυτες όχθες του ποταμού φιλοξενούν πλήθη ιπποπόταμων, βουβαλιών, ελεφάντων και κάποιους κροκόδειλους, καθώς και άπειρο αριθμό πτηνών.

δημιουργώντας ένα βιώσιμο πληθυσμό ρινόκερων, οι οποίοι στη συνέχεια θα μεταφερθούν στον αρχικό τους βιότοπο. Από το 2010, το συγκεκριμένο καταφύγιο είναι η μόνη τοποθεσία στην Ουγκάντα όπου οι ρινόκεροι μπορούν να παρατηρηθούν στο φυσικό τους περιβάλλον. Εκκινώντας με έναν πληθυσμό 6 ρινόκερων που στάλθηκαν από την

Ziwa Rhino Sanctuary

Την επομένη το πρωί, επιστρέφοντας στην Καμπάλα, σταματήσαμε στο καταφύγιο ρινόκερων Ziwa (Ziwa Rhino Sanctuary), έκτασης 70τ.χλμ., κοντά στο χωριό Nakitoma. Τόσο ο μαύρος όσο και ο βόρειος λευκός ρινόκερος αποτελούσαν πριν το 1982 γηγενή είδη ζώων της Ουγκάντας. Ωστόσο, λόγω των παρατεταμένων ένοπλων συγκρούσεων, της λαθροθηρίας και της κακής διαχείρισης του φυσικού τους περιβάλλοντος, τα δύο είδη εξαφανίστηκαν ολοσχερώς. Το καταφύγιο ιδρύθηκε το 2005 για να επαναφέρει τον λευκό ρινόκερο στην Ουγκάντα,

Λιοντάρι στο Murchison Falls National Park.

Εκφραστικά βλέμματα παιδιών στο Κίλεμπε.

Κένυα και τις ΗΠΑ, το καταφύγιο αριθμεί σήμερα 30. Λίγο πριν την Καμπάλα σταματήσαμε για να προμηθευτούμε ανανάδες και μπανάνες, μιας κι αυτά που είχαμε ήδη δοκιμάσει στην Ουγκάντα ήταν τα πιο νόστιμα που έχουμε φάει ποτέ!

Kabala

Στην Καμπάλα καταλύσαμε στο αξιοπρεπές ξενοδοχείο Σπεκ (Speke) (60€ το δίκλινο). Δυστυχώς, η πόλη δεν παρουσιάζει κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Επισκεφθήκαμε τους τάφους Kasubi (Kasubi Tombs), Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, όπου ενταφιάζονται οι βασιλείς της φυλής Μπουγκάντα, χωρίς όμως να μπορέσουμε να δούμε το τεράστιο στρογγυλό παλάτι με την αχυρένια σκεπή, το οποίο οικοδομήθηκε το 1882, αρχικά ως παλάτι του Kabaka Mutesa I, που στη συνέχεια μετατράπηκε σε τάφο του. Το κτήριο βρίσκεται υπό ανακατασκευή μετά από τον εμπρησμό του τον Μάρτιο του 2010. Το Μουσείο της Ουγκάντα (Uganda Museum) περιλαμβάνει μια εθνογραφική συλλογή από αντικείμενα που σχετίζονται με τη γεωργία, το κυνήγι, την ιατρική, τη θρησκεία και την ψυχαγωγία (μουσικά όργανα). Εκτίθενται επίσης απολιθώματα ζώων, συμπεριλαμβανομένου του ρινόκερου της Narak, ο οποίος εξαφανίστηκε πριν από 8 εκατομμύρια χρόνια. Βρήκαμε εξαιρετικά ενδιαφέρουσα την

περιοδική φωτογραφική έκθεση του Τηλεοπτικού Δικτύου της Ουγκάντας σχετικά με την τηλεοπτική προπαγάνδα του δικτατορικού καθεστώτος του Ιντί Αμίν. Πολύ καλά φάγαμε στο ινδικό εστιατόριο Khana Khazana, ενώ αντικείμενα δώρων προμηθευτήκαμε από το African Craft Village. Καφέ ήπιαμε, παρέα με την ανερχόμενη αστική τάξη της πόλης, στο Acacia Mall, αν και φαντάζομαι ότι υπάρχουν άλλα καφέ πολύ πιο συμπαθητικά. Η έλλειψη δημόσιου φωτισμού στην πόλη δημιουργεί ένα αίσθημα ανασφάλειας τις νυχτερινές ώρες.

Κατά την παραμονή μας στην Ουγκάντα δεν αντιμετωπίσαμε κανένα απολύτως πρόβλημα, με τα πράγματα να κυλούν το ίδιο εύκολα, όπως αν ταξιδεύαμε σε κάποια ευρωπαϊκή χώρα. Το ταξίδι πραγματοποιήσα μαζί με την Άσπα Παπαδοπούλου και τη Μαρία Πρελορέντζου, οργανώτρια του ταξιδιού. Το συνολικό κόστος ανήλθε στα 1900€ κατ' άτομο για μια παραμονή δύο εβδομάδων (συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών εισιτηρίων).

Σημειώσεις

1. <http://www.rwenzoritrekking.com/threedaytrek.html>
2. <http://redchillihideaway.com/tour/queen-elizabeth-3-day-safari-chimps/>
3. <http://redchillihideaway.com/tour/murchison-falls-3-day-big-5-safari/>

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2022 • ΤΕΥΧΟΣ 267

πεζοπορία
ορειβάσια
ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ
ποδηλασία
canyoning
ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ
ορειβατικό σκι

**Πεζοπορώντας
στην Ουγκάντα**

Etna - Stromboli

Αλπική κούρσα 54 ημερών

Ώλυμπος για αρχάριους

Καύκασος: Elbrus

